

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**Філологічний факультет
Кафедра сучасної української мови**

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА
(фонетика, морфологія, синтаксис)»**

Освітньо-професійна програма: Румунська мова та література

Спеціальність: 014 Середня освіта

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Мова навчання: українська

Розробник: кандидат філологічних наук, асистент кафедри сучасної української мови Струк Іванна Михайлівна

Профайл викладача: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=GDnOJWkAAAAJ&hl=uk>

Контактні телефони: +380663078283

E-mail: iv.struk@chnu.edu.ua

Консультації онлайн-консультації: вівторок з 15.00 до 16.00.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Сучасна вища школа зорієнтовує студентів заочної форми навчання на самостійне оволодіння знаннями, аналітичне опрацювання отриманої інформації, вироблення практичних умінь і навичок. Вивчення сучасної української мови студентами 2 курсу с.ф.н. спеціальності «Середня освіта (румунська мова та література)» передбачає засвоєння знань з фонетичної, лексичної, граматичної структури української мови, формування у майбутніх вчителів системи лінгвістичних знань, вироблення практичних навичок усного і писемного літературного мовлення, творчого аналітичного підходу до вивчення явищ української мови, а також навичок самостійної роботи.

2. Мета навчальної дисципліни: забезпечити фундаментальну теоретичну підготовку з сучасної української мови; допомогти студентам практично оволодіти її літературними нормами; сформувати в них міцні навички культури писемного й усного мовлення; забезпечити навички лінгвістичного аналізу; навчити застосовувати набуті знання на практиці; розкрити тенденції розвитку мови, шляхи її розвитку з близькоспорідненими слов'янськими та румунською мовами у порівняльному аспекті;

3. Пререквізити. Теоретичною базою вивчення курсу є навчальні дисципліни: «Українська мова за професійним спрямуванням», «Практикум з української мови».

4. Результати навчання:

Загальнонаукові компетентності:

- розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку мови й суспільства, розширення знань про українську мову та культуру, а також уміння використовувати ці знання в професійній діяльності;
- здатність здійснювати теоретичний аналіз проблеми;
- володіння базовими навичками добору й аналізу мовних і літературних фактів для пояснення мовних явищ;
- обґрунтовування концептуальних основ структури і змісту засобів навчання (граматичних праць, наукових статей, підручників, навчальних посібників).

Соціально-особистісні компетентності:

- усвідомлення необхідності навчання та самовдосконалення впродовж життя;
- наполегливість в навчальній та професійній діяльності;
- здатність до аналітичного мислення;
- комунікабельність у процесі спілкування;
- здатність навчатися та опановувати нові знання.

Інструментальні компетентності:

- здатність до усної та письмової комунікації українською мовою;
- навички дослідницької діяльності з української мови;
- здатність використовувати знання в галузі сучасних інформаційних технологій, навички використання програмних засобів та навчальних платформ у межах дистанційного навчання.

Професійні компетентності:

- здатність розуміти основні поняття навчальної дисципліни;
- уміння користуватися основними прийомами та методами викладання української мови;
- уміння залучати до аналізу наукові мовознавчі праці для характеристики мовних явищ на різних рівнях;
- уміння демонструвати лінгвістичну освіченість, широку ерудицію, знання теорії мовознавчої науки;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Змістовий модуль 1. Вступ до вивчення навчальної дисципліни. Фонетичні, лексичні, орфографічні норми сучасної української літературної мови. Словотвір сучасної української літературної мови.											
Тема 1. Українська мова як єдина національна мова українського народу і форма його національної культури. Стилї української мови							6				6
Тема 2. Фонетика як розділ мовознавства. Фонетична система української мови. Фонетична транскрипція							10		2		6
Тема 3. Лексикологія укр. мови. Фразеологія. Лексикографія.							8	2			6
Тема 4. Графіка та орфографія української мови. Орфографічні норми							8				8
Тема 5. Морфеміка. Словотвір. Поняття про морфему. Способи словотворення в українській мові							8				8
Разом за ЗМ 1							40	2	2		34
Змістовий модуль 2. Граматика української мови. Морфологія. Синтаксис											
Тема 6. Граматика української мови. Частини мови і принципи їх класифікації. Іменні частини мови. Дієслово як самостійна частина мови. Прислівник.							6	2			6
Тема 7. Службові частини мови, їх функції і значення. Вигук у сучасній українській літературній мові							6				6
Тема 8. Синтаксис. Одиниці синтаксису: словосполучення і речення.							6				6
Тема 9. Просте речення. Двоскладні речення. Головні члени двоскладного речення							8		2		6
Тема 10. Односкладні речення. Їх види.							6				6
Тема 11. Просте ускладнене речення.							6				6
Тема 12. Складне речення. Засоби зв'язку частин складного речення. Типи складних речень.							6				6

Тема 13. Текст. Пунктуація. Типи розділових знаків							6					6
Разом за ЗМ 2							50	2	2			48
Усього годин							90	4	4			82

5.2.1 Теми практичних занять

№	Назва теми	К-сть годин
1	Поняття про фонему. Функції фонем. Головний вияв фонем і її варіанти. Голосні і приголосні фонем у їх звукових виявах. Фонетична транскрипція.	2
2	Речення як основна синтаксична одиниця. Структурно-семантична організація простого двоскладного речення. Головні члени речення, морфологічне вираження їх.	2
Разом:		4

5.2.2. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1	Українська мова як єдина національна мова українського народу і форма його національної культури. Стили української мови. <i>Написати творчу роботу: «Для чого мені потрібно вивчати українську мову?» і презентувати її в аудиторії.</i>	6
2	Фонетика як розділ мовознавства. Фонетична система української мови. Фонетична транскрипція <i>Законспектувати: Орфоєпія. Орфоєпічні норми сучасної української літературної мови Причини порушення орфоєпічних норм</i>	6
3	Лексикологія укр. мови. Фразеологія. Лексикографія. <i>Провести порівняльний аналіз 20 румунських і українських фразеологізмів спільної семантики. Написати міні-твір «Роль словників у моїй спеціальності».</i>	6
4	Графіка та орфографія української мови. Орфографічні норми. <i>Поміркувати, у чому виявляється зв'язок української графіки з орфоєпією та орфографією?</i>	8
5	Морфеміка. Словотвір. Поняття про морфему. Способи словотворення в українській мові <i>Виписати із « Морфемного словника» Л.М.Полюги 20 слів, у яких в процесі історичного розвитку відбулися зміни у структурі слова</i>	8
6	Граматика української мови. Частини мови і принципи їх класифікації. Іменні частини мови. Дієслово як самостійна частина мови. Прислівник. <i>Виписати по 10 іменників: 1. Рід яких не ідентифікується закінченням. 2. Іменники спільного й подвійного роду; 3. Варіантні родові форми іменників</i>	6
7	Службові частини мови, їх функції і значення. Вигук у сучасній українській літературній мові <i>Поміркувати над темою: Службові частини мови у мові професії.</i>	6
8	Синтаксис. Одиниці синтаксису: словосполучення і речення. <i>Законспектувати: Вільні, зв'язані і обумовлені синтаксеми (на прикладі тексту з підручника) .</i>	6

9	Просте речення. Двоскладні речення. Головні члени двоскладного речення <i>Проілюструвати: Способи вираження підмета і присудка у науковому тексті</i>	6
10	Односкладні речення. Їх види. <i>Законспектувати: Еліптичні конструкції у сучасній українській мові. Неповні речення у публічному виступі .</i>	6
11	Просте ускладнене речення. <i>Поміркувати: Значення і функції вставних конструкцій в мовленні</i>	6
12	Складне речення. Засоби зв'язку частин складного речення. Типи складних речень. <i>Виписати 20 паремій, побудованих як безсполучникові речення.</i>	6
13	Текст. Пунктуація. Типи розділових знаків. <i>Проілюструвати вживання розділових знаків при прямій мові</i>	6
	Разом	82

6. Форми і методи навчання. Вивчення курсу передбачає застосування методів письмового, усного та тестового контролю та реалізується через такі **форми навчання**: лекційні та практичні заняття, презентації домашніх завдань, укладання термінологічного словника..

7. Система контролю та оцінювання

7. 1. Засоби оцінювання:

- контрольні роботи;
- тестові завдання;
- презентації результатів домашніх завдань;
- опрацьовані наукові праці;
- реферативні повідомлення;
- термінологічний словник.

7. 2. Форми поточного та підсумкового контролю

Форми поточного контролю: індивідуальні завдання; виконання тестових завдань; презентації домашніх завдань, аналіз наукових праць, презентації реферативних повідомлень, укладання термінологічного словника

Форма підсумкового контролю: залік.

7. 3. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Студенти мають можливість отримати бали за такі види робіт:

- індивідуальні завдання – 10 балів;
- тестові завдання – 10;
- презентація сценарію домашніх завдань – 12 балів;
- презентація реферативних повідомлень – 12 балів;
- робота на практичних заняттях – 6 балів;
- укладання термінологічного словника – 10 балів;
- тестова залікова робота – 40 балів.

7. 4. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)														Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	40	100
6	6	6	6	6	4	4	3	3	3	3	3	4	3		

8. Рекомендована література

8.1. Базова (основна)

1. Плиско К. М. Синтаксис української мови із системою самостійного вивчення, Харків, С. 126–136.
2. Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова. Київ, 2003, 214–217.
3. Шульжук К.Ф. Складне речення в українській мові. Посібник. Київ, 1981.
4. Пономарів О. Д. Сучасна українська мова. Київ, 2001, С. 297–303.
5. Пазяк О. М., Сербенська О. А. Українська мова: Практикум: Навчальний посібник. Київ, 2000.
6. Руснак Н. О., Максим'юк О. В., Струк І. М. Томусяк Л. М. Сучасна українська мова. Теоретично-практична морфологія (Ч. 2): навчальний посібник. Чернівці, 2019.
7. Сучасна українська мова: підручник /за ред. А. П. Грищенка. Київ, 1997. С. 226–237.
8. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я. Плющ. – К.: Вища школа,1994. – С.135-137.
9. Український правопис. Київ, 1990. С.65–85.
10. Українська мова : підручник: Ч.1 / за ред. П.С. Дудика. Київ,1993.
11. Караман С. О., Караман О. В., Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова. Навчальний посібник. Харків, 2011. 558 с.
12. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова. Київ, 2000.

8. 2. Додаткова

1. Авдеева С. Морфологічна парадигма української мови. *Українська мова*. 2003. № 3–4.
2. Аксентьев Л. Г. Сучасна українська мова: Фразеологія. Харків, 1988.
3. Алефіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології. Харків, 1987.
4. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. Київ,1988.
5. Гуйванюк Н. В., Кардашук О. В., Кульбабська О. В. Українська мова. Схеми, таблиці, тести: навчальний посібник. Львів, 2005.
6. Козачук Г. О., Шкурятяна Н. Г. Практичний курс української мови: навч. посібник. Київ, 1993. 367 с.
7. Романюк Т. М. Сучасна українська мова з практикумом. Частина 2. Морфологія: Навчально-методичний посібник. Чернівці, 2013. 172 с.
8. Романюк Т. М. Сучасна українська мова з практикумом. Частина 1. Морфологія: Навчально-методичний посібник. Чернівці, 2014. 108 с.
9. Практичні завдання з фонетики української мови (для педагогічного факультету). Випуск 1 / укл.: Романюк Т. М., Рабанюк Л. С. Чернівці, 2005. 48 с.

8.3. Словники

1. Бук С. 3000 найчастотніших слів наукового стилю сучасної української мови. Львів, 2006. 192 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [Укл. і гол. ред. В. Т. Бусел]. Київ, 2001. 1440 с.
3. Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А. Словник паронімів української мови. Київ, 1986. 221 с.
4. Полюга Л. М. Словник антонімів. Київ, 1987. 173 с.
5. Полюга Л. М. Словник синонімів української мови. Київ, 2001. 477 с.
6. Словник іншомовних слів / За ред. О. С. Мельничука. Київ, 1985. 968 с.
7. Словник іншомовних слів : [23 000 слів та термінологічних словосполучень] / Укл. Л. О. Пустовіт, Л. І. Скопненко, Г. М. Сюта та ін.]. Київ, 2000. 1018 с.
8. Українсько-румунський та румунсько-український словник для закладів загальної середньої освіти з навчанням румунською мовою / Уклад.: О. С. Бобкова, Н. І. Богомоллова, О. В. Гісем та ін. Чернівці, 2018. 320 с.

8.4. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua> (“Словники України”)
2. <http://www.slovnky.net> (Великий тлумачний словник сучасної української мови)
3. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm> (Українська мова : Енциклопедія)
4. <http://ulif.mon.gov.ua> (Український лінгвістичний портал)
5. <http://pravopys.vlada.kiev.ua> (Інтернет-сторінка, присвячена мовним питанням)